

ساعت شروع: ۹ صبح	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	رشته: ادبیات و علوم انسانی	سؤالات امتحان نهایی درس: آرایه‌های ادبی
تاریخ امتحان: ۱۳۹۱/۶/۲	سال سوم آموزش متوسطه		
مرکز سنجش آموزش و پژوهش http://aee.medu.ir	دانش آموزان و داوطلبان آزاد سراسر کشور در شهروور ماه سال ۱۳۹۱		

ردیف	سؤالات	نمره
۱	نوع هجای کدام واژه با واژه‌های دیگر متفاوت است؟ الف) آب ب) کار پ) جان ت) سیب	۰/۲۵
۲	زیباترین نوع تخلص در «قصیده» چه نوع تخلصی است؟	۰/۲۵
۳	قدیمی‌ترین نوع «ترکیب بند» سروده‌ی کدام شاعر است؟	۰/۲۵
۴	کدام قالب شعری از مناسب ترین قالب‌ها، برای ثبت لحظه‌های زود گذر شاعرانه است؟	۰/۲۵
۵	علت نام‌گذاری قالب شعری «مستزاد» چیست؟	۰/۲۵
۶	در شعر نیمایی، شاعر به چه شرطی، حق دارد از هر اندیشه‌ای اعم از غنایی، فلسفی، اجتماعی و ... سخن بگوید؟	۰/۲۵
۷	با توجه به تشبیهات موجود در بیت زیر، کدام واژه‌ها مهم‌ترین پایه‌ی تشبیهات هستند؟ این واژه‌ها را دقیقاً مشخص کنید. «باغبان همچو نسیم ز در خویش مران کاب گلزار تو از اشک چو گل نار من است»	۰/۵
۸	تشبیه موجود در عبارت زیر را، به صورت یک تشبیه «بلیغ استنادی» درآورید. «دروغ گفتن، به ضربت لازم مائد که اگر نیز، جراحت درست شود، نشان بماند.»	۰/۵
۹	با توجه به بیت «در شجاعت شیر رباتیستی در مروت خود که داند کیستی؟» الف) کدام یک از پایه‌های تشبیه، حذف شده است? ب) ویژگی مشترک «طرفین تشبیه» را در این نوع تشبیه، بیابید.	۰/۵
۱۰	یک تشبیه «بلیغ اضافی» بنویسید که واژه‌ی «اشک» مشبه آن باشد.	۰/۵
۱۱	استعاره‌ی به کار رفته در بیت زیر را، به تشبیه تبدیل کنید به گونه‌ای که همه‌ی پایه‌های تشبیه در آن دیده شود. «مرا در خانه سروی هست کاندر سایه‌ی قدش فراغ از سرو بستانی و شمشاد چمن دارم»	۱
۱۲	در بیت «ما آبروی فقر و قناعت نمی‌بریم با پادشه بگوی که روزی مقدر است» الف) کدام واژه‌ها در مفهوم «استعاری» به کار رفته اند? ب) «مشبه به» این «استعارات» را مشخص کنید. پ) نوع دقیق این «استعارات» را با توجه به «مشبه به» آن‌ها بنویسید.	۱
۱۳	«استعاره»‌های موجود در کدام بیت «بلیغ» تر و «مؤثر» ترند؟ نوع این «استعاره‌ها» را بنویسید. الف) هر کو نکاشت مهر و زخوبی گلی نچید ب) مرا برف باریده بر پر زاغ نشاید چو بلبل تماشای باغ	۰/۵
	«ادامه‌ی سوالات در صفحه‌ی دوم»	

باسم‌هه تعالی

ساعت شروع: ۹ صبح	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	رشته: ادبیات و علوم انسانی	سؤالات امتحان نهایی درس: آرایه‌های ادبی
تاریخ امتحان: ۱۳۹۱/۶/۲	سال سوم آموزش متوسطه		
مرکز سنجش آموزش و پژوهش http://aee.medu.ir	دانش آموزان و داوطلبان آزاد سراسر کشور در شهریورماه سال ۱۳۹۱		
نمره	سؤالات		

ردیف

۱۴	«مفهوم»، «قرینه» و نوع «علاقه»ی مجازهای مشخص شده را، بنویسید. الف) این <u>دм</u> شنو که راحت از این دم شود پدید. ب) دهخدا <u>قلم</u> خوبی داشت.	۱/۵
۱۵	جمله‌ای بنویسید و در آن واژه‌ی «چشم» را در مفهوم مجازی به کار ببرید.	۰/۵
۱۶	در بیت‌های زیر، دو «کنایه» بیابید که مفهومی یکسان داشته باشند. مفهوم مورد نظر را بنویسید. «برو با دوستان آسوده بنشین چو بینی در میان دشمنان جنگ و گر بینی که با هم یک زبانند	۱
۱۷	با توجه به بیت «رشته‌ی تسبیح اگر بگستت معدوم بدار / دستم اندر ساعد ساقی سیمین ساق بود» الف) صامت «س» چند بار تکرار شده است? ب) این تکرار آگاهانه، سبب ایجاد کدام «آرایه‌ی ادبی» گردیده است؟	۰/۵
۱۸	چرا واژه‌های مشخص شده در بیت زیر، نمی‌توانند نمونه‌ی مناسبی برای آرایه‌ی «تکرار» باشند? «نالم ز دل چونای من اندر حصار نای پستی گرفت همت من زین بلند جای	۰/۵
۱۹	واژه‌ای بنویسید که با کلمه‌ی «عزیز» سجع «متوازن» داشته باشد.	۰/۲۵
۲۰	با توجه به بیت «دلبر که جان فرسود از او، کام دلم نگشود از او نومید نتوان بود از او، باشد که دل داری کند» الف) نوع «سجع» های به کار رفته در بیت را، بنویسید. ب) امروزه این شیوه‌ی کاربرد سجع در شعر، چه نام دارد؟	۰/۷۵
۲۱	آیا بیت زیر می‌تواند مثال مناسبی برای آرایه‌ی «موازنه» باشد؟ دلیل خود را بنویسید. «تو را صبا و مرا آب دیده شد غماز و گرنه عاشق و معشوق راز داران اند»	۱
۲۲	در بیت‌های زیر «جناس»‌ها را بیابید و نوع دقیق هر «جناس» را بنویسید. الف) پیش رویت دگران صورت بر دیوارند نه چنین صورت و معنی که تو داری، دارند ب) کفر است در طریقت ما کیسنه داشتن آیین ماست سیسنه چو آیسنه داشتن	۱/۵
۲۳	در بیت زیر، کدام گروه از کلمات از نظر «صامت» یکسان، اما از نظر «مصوت» «با هم تفاوت دارند؟ این تفاوت سبب ایجاد کدام نوع «جناس» شده است؟ (نوع دقیق جناس را بنویسید). «شکر کند چرخ فلک، از ملک و ملک و ملک کز کرم و بخشش او، روشن و بخششنده شدم»	۱
	«ادامه‌ی سوالات در صفحه‌ی سوم»	

با اسمه تعالی

ساعت شروع: ۹ صبح	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	رشته: ادبیات و علوم انسانی	سؤالات امتحان نهایی درس: آرایه‌های ادبی
تاریخ امتحان: ۱۳۹۱/۶/۲	سال سوم آموزش متوسطه		
مرکز سنجش آموزش و پرورش http://aee.medu.ir	دانش آموزان و داوطلبان آزاد سراسر کشور در شهریورماه سال ۱۳۹۱		

ردیف	سؤالات	نمره
۲۴	با توجه به بیت « من که باشم در آن حرم که صبا پرده‌دار حیریم حرمت اوست » الف) صامت‌های مشترک واژه‌های « هم‌ریشه » را بنویسید. ب) کدام واژه‌ها علاوه بر هم‌ریشه‌گی، جناس نیز دارند؟	۰/۵
۲۵	با توجه به ابیات زیر، تضاد به کار رفته در میان کدام گروه از واژه‌ها « هنرمندانه » و « لطیف‌تر » است؟ « ساحل افتاده گفت گر چه بسی زیستم هیچ نه معلوم شد آه که من چیستم هستم اگر می‌روم، گر نروم نیستم »	۰/۵
۲۶	با توجه به بیت « مرا شکر منه و گل مریز در مجلس میان خسرو و شیرین شکر کجا گنجد؟ » الف) آوردن کدام واژه‌ها در بیت، سبب پیدایش آرایه‌ی « مراعات‌نظیر » شده است? ب) اشارت داستانی موجود در بیت، نشان‌دهنده‌ی کدام « آرایه‌ی معنوی » است؟	۱
۲۷	در ابیات زیر آرایه‌های « تضمین » و « تناقض » را با ذکر بخش‌هایی که نشان‌دهنده‌ی این آرایه‌های است؛ مشخص کنید. من در میان جمع و دلم جای دیگر است که لسان غیب خوش‌تر بنوازد این نوا را به پیام آشنایی بنوازد آشنا را الف) هرگز وجود حاضر غایب شنیده‌ای ب) چه زنم چو نای هر دم ز نوای شوق او دم همه شب در این امیدم که نسیم صبح‌گاهی	۱
۲۸	در عبارت شعری زیر، آرایه‌ی « حس‌آمیزی » را بباید و دلیل خود را بنویسید. « تیرگی می‌آید // دشت می‌گیرد آرام // قصمه‌ی رنگی روز // می‌رود رو به تمام . »	۰/۵
۲۹	با توجه به بیت « مدام مست می‌دارد نسیم جعد گیسویت / خرابم می‌کند هر دم فریب چشم جادویت » الف) کدام واژه، دارای دو معنی است، اما فقط یک معنای آن در این بیت، کاربرد دارد؟ ب) این واژه در معنای دیگر (معنای دوم) با کدام واژه « تناسب » دارد؟ پ) این کاربرد شاعرانه، سبب پیدایش کدام « آرایه‌ی معنوی » شده است؟	۱
۳۰	در بیت زیر « لف دوم » را مشخص کنید و نوع « لف و نشر » را بنویسید. « روی و چشمی دارم اندیمه را کاین گهر می‌ریزد، آن زر می‌زند »	۰/۵
۳۱	با توجه به بیت « باران همه بر جای عرق می‌چکد از ابر / پیداست که از روی لطیف تو حیا کرد » الف) شاعر دلیل بارش باران از ابر را، چه می‌داند؟ ب) این هنر شاعرانه، سبب پیدایش کدام « آرایه‌ی ادبی » شده است؟	۰/۵
	« موفق باشید »	۲۰